

BEERSE, HOOGSTRAAT

Nota proefsleuvenonderzoek: Programma van maatregelen.

RAPPORT NR. 1126

Titel

Nota proefsleuven- en proefputtenonderzoek Beerse, Hoogstraat: Verslag van Resultaten

Auteur(s)

Bart Van Eyck, Jennes Niels & Jeroen Verrijckt

Erkende archeoloog

2017/00195 – Niels Jennes

Projectnummer J. Verrijckt

2022-377

Projectnummer Onroerend Erfgoed

20221331

Plaats en datum

Beerse, 20/10/2022

INHOUD

Inhoud.....	
1 Administratieve gegevens	3
2 Gemotiveerd advies	4
2.1 Aanleiding vooronderzoek.....	4
2.2 Resultaten vervolgonderzoeken	4
2.2.1 Proefsleuvenonderzoek.....	4
2.3 Impactbepaling van de geplande werken.....	5
2.3 Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen.....	5
3 bibliografie	6

1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode J. Verrijckt		2022-377
Projectcode Onroerend Erfgoed		20221331
Locatie	Provincie	Antwerpen
	Gemeente	Beerse
	Deelgemeente	Vlimmeren
	Straat	Hoogstraat
Kadastrale gegevens	Gemeente	Beerse
	Afdeling	2
	Secie	B
	Percelen	65e2, 66f, 67g, 69v
Coördinaten	Noordoost	X: 178539,905615 Y: 220761,592936
	Noordwest	X: 178539,905615 Y: 220760,747998
	Zuidoost	X: 178646,086082 Y: 220696,814402
	Zuidwest	X: 178574,829694 Y: 220698,785922
Oppervlakte plangebied		4.993 m ²
Oppervlakte bodemingreep		4.993 m ²
Erkend Archeoloog		2017/00195 – Niels Jennes

2 GEMOTIVEERD ADVIES

2.1 Aanleiding vooronderzoek

De aanleiding van het vooronderzoek met ingreep in de bodem kadert in de uitvoering van het programma van maatregelen zoals opgemaakt in de archeologienota VERRIJCKT & VAN RAVESTYN 2020 met projectcode 2019H189 en ID 14477. Deze archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de geplande bouw van serviceflats aan de Hoogstraat te Vlimmeren. Meer informatie over de aanleiding van het vooronderzoek is terug te vinden in het verslag van resultaten.

2.2 Resultaten vervolgonderzoeken

2.2.1 Proefsleuvenonderzoek

Op maandag 17 oktober 2022 werd het proefsleuvenonderzoek uitgevoerd op enkele percelen langsheen de Hoogstraat in Vlimmeren (Beerse). Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd er over het gehele terrein een AC-bodemprofiel aangetroffen. Het archeologisch niveau komt meteen onder de bouwvoor voor. Dit op een diepte tussen de 0,47 en 0,54 onder het maaiveld (20,67 en 21,37 m +TAW).

Bij de aanleg van het vlak binnen proefput 1 werd in de vulling van spoor 2 een scherp in industrieel wit aardewerk aangetroffen. In de overige sporen werden echter geen vondsten aangetroffen. Op basis van de de vulling van de sporen en de aangetroffen scherp kunnen de sporen eerder gesitueerd worden in de 19e en de 20e -eeuw. Een aantal sporen kon na het couperen geïnterpreteerd worden als zijnde natuurlijk of recent van aard. De aanwezigheid van plastic, stukken beton en/of ander recent bouw-/ huishoudelijk afval dat werd aangetroffen in een aantal van deze reeds aangeduide sporen, deed beslissen om een aantal van deze sporen alsnog te herkwalificeren als zijnde recente bodemverstoring.

Naast bodemsporen werd eveneens een bakstenen waterput aangetroffen. De waterput is opgebouwd uit maatvaste bakstenen (zgn. putstenen). Tussen de bakstenen bevindt zich cementgebonden mortel. Op basis van zowel de gebruikte maatvaste bakstenen (scherpe hoeken) alsook de gebruikte cementgebonden mortel kan geconcludeerd worden dat de waterput ten vroegste aan het einde van de 19e -eeuw werd opgebouwd. De (recent) gesloopte bebouwing dateert eveneens uit deze periode, waardoor de waterput naar alle waarschijnlijkheid toebehoort tot deze bebouwing. De waterput was afgedekt met twee halfronde betonnen elementen. In de put was een zwarte PE-buis aanwezig. Dit doet vermoeden dat de waterput tot voor kort in gebruik was.

Verder werd er ook een slecht bewaard stukje muur (ca. 1 m lang) aangetroffen. De muur bestaat uit twee lagen baksteen waarvan zowel de vorm als de afmetingen variëren van elkaar. De gebruikte mortel kan omschreven worden als sterk kalkhoudende mortel. Onderliggend aan de twee baksteenlagen bevond zich een fundering van vermengde kalkmortel en steenpuin. Het muurrestant situeert zich ter hoogte van de locatie waar de bebouwing die reeds zichtbaar is op de vroegste historische kaarten (Ferraris, Atlas der Buurtwegen, etc.). Naar alle waarschijnlijkheid behoort dit stukje muur dan ook tot deze bebouwing. Gezien de slechte staat en de beperkte omvang waarin het muurrestant zich bevindt, is het echter niet mogelijk om degelijke (nieuwe) uitspraken te doen over de exacte vorm en omvang van deze historische bebouwing.

Verder wees het proefsleuvenonderzoek uit dat de bodem binnen het merendeel van het plangebied sterk verstoord is. Op basis van deze gegevens wordt het potentieel tot het bekomen van kenniswinst na verder archeologisch onderzoek in de vorm van een vlakdekkende opgraving dan ook eerder laag ingeschat. Op basis van bovenstaande gegevens adviseert J. Verrijckt Bvba dan ook een vrijgave van het gehele plangebied geadviseerd.

2.3 Impactbepaling van de geplande werken

Op het terrein worden 2 woonprojecten gebouwd. Woonproject A bevat 14 appartementen, verspreid over 3 verdiepingen. Deze is gelegen in het oosten van het terrein. Woonproject B wordt in gebruik genomen als serviceflats, hier worden 17 appartementen gebouwd met op de gelijkvloers een gemeenschappelijke ruimte. Blok B is gelegen ten westen van Blok A, aan de Hoogstraat. Ten noorden van blok B worden 3 woningen gebouwd, bestaande uit 2 verdiepingen en een zolder. Ten westen van het terrein worden 6 patiowoningen gebouwd. Tussen de gebouwen wordt een groene zone met bomen voorzien.

Onder blok A en B wordt een parkeergarage gebouwd. De inrit tot de ondergrondse parkeergarage is gelegen ten noorden van blok A. Er worden 38 parkeerplaatsen voorzien, net als berguimtes voor de verschillende gebouwen. Naast parkeerplaatsen voor wagens worden er aparte stallingen voorzien voor bromfietsen en fietsen. De diepte van de kelder is ongeveer 3.24m. Hierbij worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden onherroepelijk vernietigd.

2.3 Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen

Het proefsleuvenonderzoek te Beerse (Mimmeren), Hoogstraat leverde enkele archeologische sporen op die gesitueerd kunnen worden in de 19e- en 20e eeuw. Het merendeel van de aangetroffen sporen betreffen voornamelijk greppels. Verder werden er verspreid over het terrein ook enkele (5-tal) kuilen aangetroffen. De vulling van deze sporen is donker bruin tot zwart (humusrijk) wat sterk overeenkomt met de bovenliggende bouwvoor. Naast bodemsporen werd er eveneens een slecht bewaard muurrestant aangetroffen. Het muurrestant bestaat uit twee lagen baksteen (1,5 m lang) bovenop een fundering die bestaat uit bouwpuin vermengd met kalkmortel. Zowel de gebruikte bakstenen als de gebruikte kalkmortel doet vermoeden dat dit muurrestant kan gerelateerd worden aan de toenmalige hoeve die reeds zichtbaar is op de historische kaarten. Gezien de slechte bewaringstoestand en de beperkte omvang waarin het muurrestant zich bevindt, zou verder onderzoek weinig tot geen nieuwe informatie kunnen opleveren over de exacte vorm en omvang van deze historische bebouwing. Het aangetroffen muurrestant viel namelijk volledig binnen de aangelegde proefput. Verder werden er geen (gelijkaardige) muurresten aangetroffen die eveneens gerelateerd kunnen worden aan deze historische bebouwing.

Naast dit slecht bewaarde muurrestant werd eveneens een waterput aangetroffen. De waterput was opgebouwd in maatvaste bakstenen (zgn. putstenen). De mortel die voor de opbouw van de waterput werd gebruikt is sterk cementshoudend. Op basis van zowel de gebruikte maatvaste bakstenen (scherpe hoeken) alsook de gebruikte cementgebonden mortel kan geconcludeerd worden dat de waterput ten vroegste aan het einde van de 19e -eeuw werd opgebouwd. De (recent) gesloopte bebouwing dateert eveneens uit deze periode, waardoor de waterput naar alle waarschijnlijkheid toebehoort tot deze bebouwing. De waterput was afgedekt met twee halfronde betonnen elementen. In de put was een zwarte PE-buis aanwezig. Dit doet vermoeden dat de waterput tot voor kort in gebruik was en dus onderhouden werd.

Naast bovengenoemde zaken bleek het merendeel van de bodem binnen het terrein sterk verstoord te zijn. Gezien het beperkte archeologische potentieel tot bekomen van degelijke kenniswinst is verder onderzoek binnen het plangebied dan ook niet relevant te noemen. Er wordt een advies gegeven om de terreinen vrij te geven.

De resultaten van het uitgevoerde vooronderzoek binnen deze nota bleken voldoende om het ontbreken van potentieel op kennisvermeerderingen bij verder archeologisch onderzoek te staven. Volgens artikel 5.2. van de Code van Goede Praktijk is verder vooronderzoek dan ook niet aangewezen. De archeologienota kan, conform de Code van Goede Praktijk, als volledig beschouwd worden.

Indien tijdens de werkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, blijven de bepalingen voor het melden van toevallsvondsten van kracht. Deze bepalingen zijn terug te vinden in artikel 5.4.1 van het Onroerendergoeddecreet. Eventuele toevallsvondsten dienen binnen drie dagen na ontdekking gemeld te worden bij Onroerend Erfgoed.

3 BIBLIOGRAFIE

BORSBOOM, A. & VERHAGEN, P. 2012. *KNA Leidraad Inventariserend Veldonderzoek Deel: Proefsleuvenonderzoek (IVO-P)*. SIKB

HANECA, K., DEBRUYNE, S., VANHOUTTE, S., & ERVYNCK, A. 2016. Archeologische vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie, Onderzoeksrapporten agentschap Onroerend Erfgoed 48.

TOL, A. J., VERHAGEN, P. & VERBRUGGEN, M. 2012. *Leidraad inventariserend veldonderzoek. Deel: karterend booronderzoek*, KNA-leidraden, Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer, Gouda.

VAN GILS, M. & MEYLEMANS, E. 2019. *Prospecteren naar steentijd artefactensites – versie 1*, agentschap Onroerend Erfgoed.

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 4.0), 2019.